

Borgarskjalasafn Reykjavíkur

Tryggvagötu 15, 101 Reykjavík

Sími: 411-6060 / Fax: 411-6070

borgarskjalasafn@reykjavik.is

www.borgarskjalasafn.is

María Jónsdóttir

Saumakona

Langagerði 90

- Skjalaskrá -

September 2010

Einkaskjalasafn nr. 429

María Jónsdóttir

Föstudaginn 13. ágúst sl. kom María Jónsdóttir (f. 1925) ásamt syni sínum Jóhanni B. Jónssyni og færði Borgarskjalasafni Reykjavíkur stórt safn af tímaritum og sniðum til varðveislu. Einkum er um að ræða safn sauma- eða sniðablaða, eins og Burda, Hennes verden, Neue mode, Elsa og Anna. Einnig er töluverður fjöldi útsaumsblaða og föndurblaða. Safnið nær frá ca árunum 1954 til 2000. Þá er í safninu fjöldi sniða að fötum byggð á blöðum og mynstur fyrir útsaum.

Sniðin, föndurblöðin og sniðablöðin verða öllum aðgengileg á lesstofu Borgarskjalasafns og hægt er að glugga í þau þar og fá hugmyndir að fatnaði til að sauma eða kannski föndri fyrir jólin.

María Jónsdóttir fæddist þann 23. nóvember 1925 og var móðir hennar Guðbjörg Sigríður Jónsdóttir. Vegna veikinda móður var henni og tvíburasystur hennar komið í fóstur þegar þær voru sjö vikna gamlar til hjóna sem bjuggu í Akurhúsi í Garði í Gerðahreppi. Fyrir áttu hjónin sex börn og þau tóku tvö önnur börn í fóstur auk þeirra. Frekari frásögn um lífið í Garði er að finna í *Niðjatali hjónanna Jóns Pálssonar og Ragnheiðar Jónsdóttur* sem Guðmundur Knútur Egilsson gef út í Reykjavík 2006.

María saumaði alla tíð mikið og var mikið fyrir hannyrðir. Hún lærði saumaskap mest af sjálfri sér með reynslunni en ein fóstursystir hennar kom henni af stað. Hún notaði alltaf sniðablöðin mikið til að styðjast við og stækkaði og minnkaði snið eftir þörfum. Fyrst notaði hún saumavél fósturmóður sinnar en hún eignaðist sína fyrstu saumavél þegar hún var 23 -24 ára og bjó í Camp Knox ca 1949-50. Það var Elna saumavél sem var lítil en dugleg. Næstu vél eignaðist hún um 1956-57 og var það einnig Elna vél. Hún er ennþá til og í vel nothæfu ástandi. Svo átti hún litla Overlock vél.

Áður fyrr var mikið saumað upp úr gömlum fötum og allt nýtt sem hægt var. María lýsti fyrir starfsmönnum Borgarskjalasafns hvernig hún hefði stundum fengið í hendur gamla flík, afganga eða efni og þegar hún var búin að leggja þetta á borð, gat hún séð fyrir sér hvernig hægt væri að nýta efnið sem best í flíkur. Hún var alltaf við sauma eða föndur heima. Hún keypti mikið af blöðum og notaði þau til að fá hugmyndir og taka snið upp úr. Hún saumaði mikið föt fyrir fjölskyldu sína og fólk í nærumhverfi sínu; skyrtur, buxur, draktir og jafnframt öll föt á sjálfa sig. María lýsti því stolt hvernig hún saumaði í eitt skipti brúðarkjól frá grunni og kláraði að sauma annan kjól.

María vann á saumastofu Hagkaupa í 18 ár, frá 1970 til 1988. Þegar hún byrjaði í október 1970 var saumastofan í kjallara undir verslun Hagkaupa í Skeifunni. Aðspurð sagði María að saumastofan hefði þá verið hætt að sauma Hagkaupssloppana þekktu.

Vorið 1971 flutti saumastofan upp í Bíldshöfða. Þar var miklu betri aðstaða og hafði saumastofan heila hæð fyrir sig. Þeim fannst aðstaðan alveg frábær og "maður hafði aldrei séð svona stór sniðaborð fyrr". Hún var aðallega á stóru saumavélunum. Á saumastofunni var saumaður fatnaður sem var síðan seldur í verslunum Hagkaupa; buxur, blússur, skýrtur, kjólar og allt mögulegt. Fyrir jól og páska varða að vinna langt fram á kvöld. María segir að þarna hafi verið góður andi og skemmtilegt að vinna og voru starfsmenn yfirleitt um 20 talsins. Seinna var farið að vinna eftir bónuskerfi á saumastofunni. "Þá varð þetta miklu leiðinlegra, allir að flýta sér og gæðin minnkuðu. En það var gott að vinna þarna."

Texti: Svanhildur Bogadóttir

Skjalaskrá

Askja 1

Burda, tískublöð	1954	2 eintök - tölublöð
	1956	6 eintök - tölublöð
	1957	6 eintök - tölublöð
	1958	4 eintök - tölublöð
	1959	8 eintök - tölublöð
	1960	8 eintök - tölublöð

Askja 2

Burda, tískublöð	1961	9 eintök - tölublöð
	1962	7 eintök - tölublöð
	1963	12 eintök - tölublöð

Askja 3

Burda, tískublöð	1964	14 eintök - tölublöð
	1965	8 eintök - tölublöð
	1966	3 eintök - tölublöð
	1967	5 eintök - tölublöð

Askja 4

Burda, tískublöð	1968	1 eintök - tölublað
	1969	2 eintök - tölublöð
	1970	9 eintök - tölublöð
	1971	5 eintök - tölublöð
	1972	8 eintök - tölublöð

Askja 5

Burda tískublöð	1973	9 eintök - tölublöð
	1974	8 eintök - tölublöð
	1975	7 eintök - tölublöð

Askja 6

Burda tískublöð	1975	4 eintök - tölublöð
-----------------	------	---------------------

1976 9 eintök - tölublöð
1977 6 eintök - tölublöð

Askja 7

Burda tískublöð

1978	8 eintök - tölublöð
1979	1 eintak - tölublað
1981	4 eintök - tölublöð
1982	5 eintök - tölublöð
1983	5 eintök - tölublöð
1984	4 eintök - tölublöð

Askja 8

Burda tískublöð

1986	1 eintak - tölublað
1988	5 eintök - tölublöð
1989	2 eintök - tölublöð
1990	4 eintök - tölublöð
1991	4 eintök - tölublöð
1993	2 eintök - tölublöð

Burda Anna tískublöð

1981	4 eintök - tölublöð
1982	4 eintök - tölublöð
1983	4 eintök - tölublöð
1984	4 eintök - tölublöð
1985	2 eintök - tölublöð
1988	1 eintak - tölublað
1987	6 eintök - tölublöð

Askja 9

Burda Anna tískublöð

1988	5 eintök - tölublöð
1989	2 eintök - tölublöð
1990	4 eintök - tölublöð
1991	1 eintak - tölublað
1992	5 eintök - tölublöð
1993	8 eintök - tölublöð
1994	6 eintök - tölublöð
1995	6 eintök - tölublöð
1996	2 eintök - tölublöð
1997	4 eintök - tölublöð
1998	2 eintök - tölublöð
1999	3 eintök - tölublöð
2000	2 eintök - tölublöð
2001	4 eintök - tölublöð
2003	5 eintök - tölublöð
2004	3 eintök - tölublöð

Askja 10

Burda Special: Puppenmode - brúðuföt. Alles zum nähen, stricken, gehäklen und basteln. Saumað, prjónað, heklað og „bútasaumað“. Tölublöð frá 1981, 1990, 1992, 1994, 1995 og ártal vantar.

Burda Special: Kuscheltiere. 65 tuskudýr til að sauma. Snið, uppskriftir að tuskudýrum 1993, eitt eintak – tölublað.

Burda Special: Weihnachten. Jólublöð 1981 og 1992, tvö eintök - tölublöð.

Burda Special: Ostern. Páskaskraut, 1992.

Burda Special: Basteln für Kinder. Barnaföndur - föndur fyrir börn árin 1983, 1991, 1994 og 1995.

Burda Kinder modern: Barnaföt, snið, ca. 1960-1965, 4 eintök - tölublöð.

Burda Borne journal. Barnaföt 1982, 2 tölublöð.

Burda Handarbets & bastel - ideen: Föndur, tuskudýr og skraut. 6 eintök - tölublöð frá árunum 1975-1983.

Burda Gobelin. 3 eintök - tölublöð frá 1975, 1981 og 1983.

Burda Special Gobelin 1978.

Burda Special: Bluser, nederdele, bukser. Snið. 6 eintök - tölublöð frá 1985-1993.

Burda Bunte Maskerade. Grímubúningar, snið. 5 eintök - tölublöð frá ca. 1960-1965.

Burda Häkelen. Hekl. 5 eintök - tölublöð frá 1973-1983.

Burda Spass an Handarbeiten 2 eintök - tölublöð frá 1978 og 1979.

Askja 11

Burda Special. Krosssausmunstur 4 eintök - tölublöð frá 1993-1995.

Burda Special. Krosssaumur og gobelin 2 eintök - tölublöð frá 1987 og 1995.

Burda Handarbeitsheft, handavinnuhefti. 9 eintök - tölublöð frá 1973-1978.

Burda Handarbeitsheft. 6 eintök - tölublöð frá árunum 1981-1982.

Burda Parchwork - Quilting. Bútaumur, snið 1980, eitt tölublað.

Burda: Heimdekorationen 1981.

Burda: Bilder und wandbehänge. Útsaumur og mynstur, 1981.

Burda: Krenzstrich, Folklore 1. Útsaumur, mynstur, ca. 1980.

Burda: Stricken nach Volkkunstmunstern 1981. Útsaumur og mynstur.

Burda. Stricken und häkeln für Kleinkinder. Þrjóna- og hekluppskriftir fyrir börn 1981.

Burda. Stricken und häkeln für die Familie. Þrjóna- og hekluppskriftir fyrir fjölskylduna 1973.

Burda: Fashion for the Fuller Figure. Sumar tíska og snið, 1995.

Burda Makamee. Hnýtinga uppskriftir, uppskriftir að stólum, hengirúmum, gardínum, höttum, töskum o.fl. 1980.

Burda strickmoden für die ganze familie. Stricken. Þrjónauppskriftir, snið, 1971-1993. 8 eintök - tölublöð.

Burda. Alles für die wohnung. Allt fyrir heimilið, 1982.

Askja 12

Jólafondur, ýmiskonar föndur, uppskriftir, tuskudýr, púðar, bróðeringar, útsaumur o.fl.

Hendes Verden, tíska o.fl.	1967	2 eintök - tölublöð
	1970	3 eintök - tölublöð
	1971	3 eintök - tölublöð
	1972	4 eintök - tölublöð
	1973	9 eintök - tölublöð
	1974	34 eintök - tölublöð

Askja 13

Hendes verden, tíska o.fl.	1975	42 eintök - tölublöð
	1976	12 eintök - tölublöð

Askja 14

Hendes verden, tíska o.fl.	1976	27 eintök - tölublöð
	1977	14 eintök - tölublöð
	1978	20 eintök - tölublöð

Askja 15

Hendes verden, tíska o.fl.	1979	13 eintök - tölublöð
	1980	16 eintök - tölublöð
	1981	11 eintök - tölublöð
	1982	4 eintök - tölublöð
	1983	2 eintök - tölublöð
	1984	2 eintök - tölublöð
	1985	2 eintök - tölublöð
	1986	2 eintök - tölublöð
	1987	5 eintök - tölublöð

Askja 16

Hendes verden, íska o.fl.	1988	12 eintök - tölublöð
	1989	7 eintök - tölublöð
	1990	6 eintök - tölublöð
	1991	5 eintök - tölublöð
	1992	12 eintök - tölublöð
	1993	9 eintök - tölublöð
	1994	18 eintök - tölublöð

Askja 17

Hendes verden, tíska o.fl.	1995	11 eintök - tölublöð.
	1996	12 eintök - tölublöð
	1997	10 eintök - tölublöð
	1998	6 eintök - tölublöð
	1999	3 eintök - tölublöð

2000 2 eintök - tölublöð
2001 1 eintak - tölublað
2003 1 eintak - tölublað

Askja 18

Neue Mode, tískublað

Sex tölublöð, án árs.

1968 2 eintök - tölublöð
1972 2 eintök - tölublöð
1975 3 eintök - tölublöð
1976 3 eintök - tölublöð
1984 2 eintök - tölublöð
1985 2 eintök - tölublöð
1987 1 eintak - tölublað
1988 1 eintak - tölublað

Needle Works & Crafts

1977-1982 6 eintök - tölublöð.

Elsa, kvennablað

1951 8 eintök - tölublöð

Askja 19

Elsa, kvennablað

1952 10 eintök - tölublöð
1953 11 eintök – tölublöð, ásamt jólablaði.
1954 8 eintök - tölublöð
1955 1 eintak - tölublað

Newer Schnitt, snið

1962 3 eintök - tölublöð
1963 4 eintök - tölublöð
1964 5 eintök - tölublöð
1965 5 eintök - tölublöð

Ýmis blöð um: Bútaaum, krossaum, útsaum, Flower embroidery o.fl. Ca. 1960-1991 6 eintök – tölublöð.

Askja 20

Günther

1963 4 eintök - tölublöð

Handarbejde

1982 1 eintak - tölublað
1985 1 eintak - tölublað

Rene

1983 1 eintak - tölublað
1984 1 eintak - tölublað

Constance Idee

1982 1 eintak - tölublað
1983 1 eintak - tölublað

Jólablöð, föndur o.fl.

1974-2008 26 eintök - tölublöð

Prjónauppskriftir, föndurblöð o.fl. 1961-2000 10 eintök - tölublöð

Askja 21

Snið líklega af kjól, merkt María Jónsdóttir.
Snið merkt „Barnasloppur“ og „sloppur“.

Ýmis snið.
Föndur merkt jól og annað.
Jólafrímerki o.fl.

Askja 22
Ýmis snið.

Skráð, Guðjón Indriðason í september 2010